

Friedrich Witzany (str. 62-65)

Památník pro Alfreda Tisseranda

Vstal a ujal se slova s takovou vervou, že okamžitě nastal klid. Jeho slova se zdála být rozvážná, pro každého srozumitelná a přesvědčivá.

Zdůvodnil své vystoupení z oficiálního poradenského orgánu „rada pro ochranu přírody“. Ještě více fascinoval jeho hluboký hlas.

Mluvil bez námahy, ale budil dojem, že v jeho charakteristické hlavě s markantním nosem, velkýma ušima a bílými vlasy je skryt obrovský rezonanční potenciál.

Tehdy zemský hejtman Heinrich Gleißner už povolil jednomu provozovateli malých vodních elektráren odběr vody, respektive vysušení, a tím zničení soutěskové a průrvové trasy řeky Waldaist v Mühlviertelu.

Od té doby, asi od roku 1968, byly pro mne „svaz na ochranu přírody“ a jeho předseda v Horním Rakousku, linecký lékař Dr. Alfred Tisserand, pojmem. Když kdysi slyšel jednu z mých přednášek o tvorbě krajiny, přizval mne, který se intenzivně zabýval městskou ekologií a architekturou,

Friedrich Witzany (S. 62-65)

Ein Denkmal für Alfred Tisserand

Er stand auf und ergriff das Wort mit einer derartigen Mächtigkeit, dass es augenblicklich still wurde.

Seine Worte kamen überlegt, für jedermann verständlich und überzeugend. Er begründete seinen Austritt aus dem amtlichen Naturschutzbeirat. Noch mehr faszinierte seine tiefe Stimme.

Er sprach unangestrengt, aber man hatte den Eindruck, sein Charakterkopf mit markanter Nase, großen Ohren und weißem Haar berge ein riesiges Resonanzvolumen.

Damals hatte Landeshauptmann Heinrich Gleißner einem Betreiber von Kleinwasserkraftwerken die Ausleitung bzw. Trockenlegung und somit Zerstörung der Schlucht- und Durchbruchsstrecke der Waldaist im Mühlviertel schon genehmigt.

Von da an, etwa 1968, waren mir der Naturschutzbund und sein Obmann in Oberösterreich, der Linzer Arzt Dr. Alfred Tisserand ein Begriff. Als er einmal einen meiner Vorträge über Landschaftsgestaltung hörte, hat er mich, der ich mich intensiv mit Stadtökologie

vřele ke spolupráci ve spolku.

Ale netrvalo to dlouho, a koncem roku 1973 nám plány na druhou rakouskou atomovou elektrárnu u ústí řeky Enže vnutily jiné priority.

Dr. Tisserand je bezesporu nestorem protiatomového hnutí v Horním Rakousku, ale také příběh Zwentendorfu je s ním úzce a v mnoha směrech spojen.

Protože se stal mým duchovním otcem životního prostředí a směl jsem ho mít za svého přítele, patří se, aby v poněkud pozdním nekrologu stála v popředí lidská stránka tohoto pozoruhodného průkopníka ekologie a myslitele.

Filolog Dr. Georg Jungwirth píše o Dr. Tisserandovi, který ještě několik let před svou smrtí ordinoval jako praktický lékař v Linci v ulici Mozartstraße 19 v domě, kde bydleli už jeho rodiče:

„Jako lékař věnoval čas každému pacientovi, vyslechl ho a snažil se mu porozumět, takže jste měli pocit, že jste pro něj důležití a nikdo si nemohl myslet, že Vás neodbyl rychle jako pouhý případ.

Poučoval každého pacienta o jeho chorobě a i terapii, vždy s ohledem na jeho vzdělání a schopnosti věcem rozumět.

und Architektur beschäftigte, inständig zur Mitarbeit im Verein eingeladen.

Aber es dauerte nicht lange, da haben uns Ende 1973 die Pläne vom zweiten österreichischen Atomkraftwerk an der Enns mündung einen anderen Arbeitsschwerpunkt aufgezwungen.

Dr. Tisserand ist unumstritten der Nestor der Anti-Atom-Bewegung in Oberösterreich, aber auch die Geschichte Zwentendorfs ist eng und vielschichtig mit ihm verbunden. Weil er mein geistiger Umweltvater wurde und ich ihn zum Freund haben durfte, soll in einem späten Nachruf die menschliche Seite dieses bemerkenswerten Umweltpioniers und Querdenkers im Vordergrund stehen.

Der Philologe Dr. Georg Jungwirth schreibt über Dr. Tisserand, der im Elternhaus in der Linzer Mozartstraße 19 bis wenige Jahre vor seinem Tod als praktischer Arzt ordiniert hat:

„In seiner Tätigkeit nahm er sich für jeden Patienten Zeit, hörte ihn an und trachtete ihn zu verstehen, sodass jeder sich als Mensch wichtig genommen fühlen konnte und keiner glauben durfte, dass er als bloßer Fall möglichst rasch und zeitsparend erledigt wurde.

Er belehrte jeden Patienten ausführlich über sein Leiden und die Therapie, je nach Bildung und Fassungskraft.

Jeho lékařský základní názor byl, že není jenom třeba nemocemi nebo jinak postižený život jak jen možno znova vyléčit, nýbrž ještě mnohem více, zachovávat život zdravý, že tedy prevence je důležitější než terapie.

Zabýval se tím, jak klima a poměry bydlení působí na vznik a průběh nemocí.

Stal se městským hygienikem, od něhož se lidé se stejnými názory učili.

Přemýšlel, jaké důsledky budou mít poválečná obnova města a průmyslu na zdraví obyvatelstva.

Podle jeho názoru byly krása města a udržení jeho historické podstaty důležité pro duševní zdraví jeho obyvatel.

Své názory a poznatky uplatňoval na veřejnosti, na úřadech a u osob všech postavení.

Jako lékař myslel biologicky v nejširším smyslu slova. Úcta k životu nebyla pro něj žádnou módní frází, nýbrž základem jeho života, myšlení a práce.

Miloval také krásu přírody, byl amatérským malířem krajiny, více se ale tomuto umění už nevěnoval a sílu čerpal z péče o zahradu.

Uctíval díla přírody a chtěl ji pokud možno uchránit před tím, aby ji člověk

Seine ärztliche Grundansicht war, dass es nicht nur gelte, das kranke, beschädigte Leben so weit wie möglich wieder herzustellen, sondern noch viel mehr, das gesunde zu erhalten, dass also Prophylaxe wichtiger sei als Therapie.

Ihn beschäftigte, wie Klima und Wohnverhältnisse auf die Entstehung und den Verlauf von Krankheiten einwirken.

So wurde er zum Stadthygieniker, von dem Gleichgesinnte lernten.

Er überlegte, welche Folgen der Wiederaufbau der Stadt und der Industrie für die Gesundheit der Bürger haben werde.

Seiner Ansicht nach war die Schönheit der Stadt und die Erhaltung ihrer geschichtlichen Substanz wichtig für die seelische Gesundheit ihrer Bewohner. Er machte oft in der Öffentlichkeit, bei Behörden und Personen aller Rangstufen seine Ansichten und Erkenntnisse geltend.

Als Arzt dachte er umfassend biologisch. Die Ehrfurcht vor dem Leben war für ihn keine modische Phrase, sondern Grundlage seines Lebens, Denkens und Arbeitens. Er liebte die Natur auch als Schönheit, er war ein Landschaftsmaler jenseits des Dilettantismus, übte aber die Kunst nicht mehr aus; und er schöpfte Kraft aus der Pflege seines Gartens.

Er ehrte die Werke der Natur und wollte sie so weit wie möglich davor bewahren,

zničil.“

Když byl oznámen projekt atomové elektrárny v St. Pantaleonu, vystoupil Tisserand bez ohledu na ztráty a osobní reputaci proti tomuto záměru. Jiní se v 61 letech uchylují k odpočinku, on se vyzbrojoval pro diskuse.

Jako neústupný kreativní kverulant měl díky svým pro publikum atraktivním akcím v Linci již určitou pověst, nejen ve městě, ale i v celém kraji, zvláště u politiků, kteří ve stylu machrů a všeznalců holdovali ideologii neomezeného ekonomického růstu.

Tisserand oslovoval všechny své pacienty ohledně atomové elektrárny, také lidi na ulici, sbíral podpisy a shromažďoval kolem sebe stejně smýšlející. Bylo mu lhostejné, že na něj jeho etablovaní kolegové křivě pohlíželi a že mu až nápadně pozdě stavovské gremium lékařů propůjčilo profesní titul „zdravotního rady“ (Medizinalrat).

Pacienti akceptovali ještě delší čekací doby v jeho přeplněné ordinaci a z vizit se vracel domů až po půlnoci.

Potom studoval literaturu o štěpení jádra a občanském odporu.

„Jsem stále ve službě, pracuji ve dne v noci a budu tak činit do konce svého života.“

dass der Mensch sie zerstört.“

Als das AKW-Projekt St. Pantaleon bekannt wurde, trat Tisserand ohne Rücksicht auf Verluste und persönliche Reputation dagegen auf. Andere setzen sich mit 61 Jahren zur Ruhe, er rüstete sich für die Auseinandersetzung.

Als unnachgiebiger Querlieger hatte er durch publikumswirksame Aktionen in Linz schon einen gewissen Ruf, besonders bei den Politikern in Stadt und Land, die im Stil von Machern und Alleskönnern einer ungehemmten Wachstums-Ideologie frönten.

Tisserand sprach alle seine Patienten zum AKW an, auch die Leute auf der Straße, sammelte Unterschriften und scharte Gleichgesinnte um sich. Es war ihm egal, dass ihn seine etablierten Kollegen schief ansahen und ihm die Standesvertretung erst auffallend spät den Berufstitel Medizinalrat verlieh.

Die Patienten nahmen in seiner überfüllten Ordination noch längere Wartezeiten in Kauf, und von den Visiten kam er erst nach Mitternacht heim. Dann studierte er Literatur zu Kernspaltung und Bürgerwiderstand.

„Ich bin immer im Dienst, arbeite rund um die Uhr und werde das bis zu meinem Lebensende tun.“

Sršel nápady na akce, strategie, dopisy, letáky. Zdálo se, že ztratil smysl pro denní a noční dobu.

Měl málo pochopení pro to, když spolupracovníci v hnutí vyžadovali čas pro rodinu nebo odpočinek. 23. prosince 1976 mi kolem půlnoci diktoval při brainstormingu text pro jeden leták, přičemž se výstižně projevoval jeho patos a jeho nevraživost vůči „vyšší třídě“

„Horní vrstva, která je neschopná nebo nemá vůli poznat skutečnost, a proto neprovádí nutné korektury kurzu, vede sebe a obyvatelstvo do těžkých krizí.

Za kratší nebo delší dobu vyvolá nebezpečí, že bude těmi, kdo mění systém, rozdrčena...

Bohužel osud sotva bude rozlišovat mezi viníky a nevinými.

Dnešní horní vrstva je tak zaslepená, že ty, kteří změny kurzu požadují právem, háže do jednoho pytle s ničiteli systému.

Oba stejným způsobem zesměšňuje, diskriminuje je, háže jim klacky pod nohy, a tím ohrožuje jejich ekonomickou a sociální existenci, ano, přímo je kriminalizuje.

Er sprühte vor Ideen für Aktionen, Strategien, Briefe, Flugblätter. Das Gespür für Tages- und Nachtzeit schien ihm abhanden gekommen zu sein.

Er hatte wenig Verständnis dafür, wenn Mitarbeiter in der Bewegung Zeitanprüche für Familie oder Erholung anmeldeten. Am 23. Dezember 1976 gegen Mitternacht diktierte er mir bei einem Brainstorming für ein Flugblatt, wobei sein Pathos und sein Grant auf die „Oberschicht“ so richtig hervorkamen:

„Eine Oberschicht, die unfähig oder nicht willens ist, die Wirklichkeit zu erkennen und daher nicht die nötigen Kurskorrekturen vornimmt, führt sich und die Bevölkerung in schwere Krisen. Sie beschwört über kurz oder lang die Gefahr herauf, von Systemänderern zertrümmert zu werden. ...

Leider wird das Schicksal kaum die Schuldigen und die Unschuldigen trennen.

Die heutige Oberschicht ist so verblendet, dass sie jene, die Kurskorrekturen mit gutem Recht fordern, in einen Topf mit den Systemzertrümmerern wirft.

Sie macht beide gleichermaßen lächerlich, diskriminiert sie, wirft ihnen wirtschaftlich und sozial existenzgefährdende Prügel vor die Füße, ja, kriminalisiert sie.

Budoucí, nevyhnutelnou krizi industriální společnosti nelze vyřešit tvrdou represí myslících lidí, sotva se dá oddálit, ale jistě ji lze neblaze přiosřít.

Účty budou muset platit všichni.

Jestli „ti poslední“, kteří jsou stejně v nevýhodě, se nakonec neobrádí proti těm, kteří stojí nad nimi?

Bude možné ty nahoře ještě zastihnout, nebo už jsou vrtulníky připraveny ke startu, aby odvezly establishment včas z oblasti katastrofy?

Ale kosmická loď Země nemá žádný nouzový východ pro hospodářské a ekonomické katastrofy.

Až obyvatelstvo jednou už nebude moci viníky předvést před ohrádku ctihodného tribunálu, příroda je s jistotou strhne do víru záhuby.“

Ne vždy byly Štědré večery v těchto letech v mé rodině harmonické.

A když ke mně domů zavolal Alfred Tisserand v nejnevhodnějších chvílích a moje žena zvedla telefon, potom měl dobrý důvod být co nejservilnější a tichý a dokázal něco vylepšit tím, že při nejbližší příležitosti přinesl odnož nějaké rostliny ze své bohaté přírodní zahrady.

Die kommende, unvermeidliche Krise der Industriegesellschaft kann durch sture Repression der Denkenden nicht gelöst werden, kaum verzögert, aber sicher unheilvoll verschärft werden.

Die Zeche werden alle zahlen müssen.

Ob die Letzten, die bekanntlich die Hunde beißen, nicht nach oben schlagen werden?

Wird man die da oben erreichen oder sind die Hubschrauber schon startbereit, um das Establishment rechtzeitig aus dem Katastrophengebiet auszufliegen?

Aber das Raumschiff Erde hat keinen Notausgang für Wirtschafts- und Öko-Katastrophen.

Wenn die Bevölkerung die Schuldigen dereinst nicht mehr vor die Schranken eines hehren Tribunals bringen kann, die Natur wird sie mit Sicherheit mit in den Strudel des Untergangs hinunterziehen.“

Nicht immer waren die Heiligen Abende in diesen Jahren in meiner Familie harmonisch. Und wenn Alfred Tisserand bei mir zu Hause zu den unmöglichsten Zeiten anrief und meine Frau abhob, dann war er mit gutem Grund unterwürfigst und sehr leise und konnte etwas gut machen, indem er schöne Pflanzenableger aus seinem reichhaltigen Naturgarten bei nächster Gelegenheit vorbeibrachte.

A byli ovšem i takoví lidé, kteří mínili: „Ale pane doktore, tady se proti tomu nedá nic dělat. Vždyť si stejně dělají, co chtějí.“

Na což on uměl nevrle a ostře odpovédět: „No jo, potom si můžete rovnou objednat hrob č. 4758 (jen aby jmenoval nějaké číslo) na hřbitově sv. Barbary.“

Byl nepohodlný a chtěl takový také být. A ačkoliv vyvolával špatné svědomí a podněcoval k zamyšlení, často si sám uzavřel přístup k důležitým lidem a kruhům.

Jako velmi komunikativní lékař se uměl pohybovat ve všech společenských vrstvách, přičemž mu ti spodní byli sympatičtější.

Ve svých širokých kalhotách, v rychlé chůzi s vytočenými chodidly a bílými vlasy a se staromódním lékařským kufříkem v ruce byl známá postava města Linec.

„Nemáš tušení, o kolik víc starostí mají bohatí se svými penězi a s tím, jak je mají investovat, než prostí lidé, kteří nevědí, jak mají vyjít do konce měsíce.“

Bezdomovce ošetřoval zdarma, a když se potuloval v lineckých rozbořených domech – jedna z jeho oblíbených činností –, pak ho bezdomovci a pijáci vína srdečně zdravili.

Und jene Leute gab es freilich auch, die meinten: „Aber Herr Doktor, da kann man nichts dagegen unternehmen. Die tun ja sowieso, was sie wollen.“ Worauf er unwirsch und scharf antworten konnte: „Naja, dann können Sie sich gleich das Grab Nr. 4758 (um nur eine Zahl zu nennen) am Barbara-Friedhof bestellen.“

Er war unbequem und wollte es auch sein. Und obwohl er schlechtes Gewissen auslöste und zum Nachdenken anregte, hat er sich oft selbst den Zugang zu wichtigen Leuten und Kreisen versperrt.

Als leutseliger Arzt konnte er sich in allen Bevölkerungsschichten bewegen, wobei ihm die unteren die sympathischeren waren. In seinen weiten Hosen, dem schnellen Gang mit den nach auswärts gedrehten Füßen und den weißen Haaren, das altmodische Arztkofferl in der Hand, war er eine Erscheinung im Linzer Stadtbild.

„Du hast keine Ahnung, um wie viel mehr die Reichen Sorgen um ihr Geld haben und wie sie es anlegen sollen als die einfachen Leut', die nicht wissen, wie sie bis zum Monatsende durchkommen sollen.“ Obdachlose behandelte er gratis; wenn er in den Linzer Abbruchhäusern herumstreunte, eine seiner Lieblingsbeschäftigungen, grüßten ihn die Sandler und Weindipler freundlich.

Na několik takových nočních toulek si dobře vzpomínám, kdy mi Alfred ukazoval stavební prohršky města a bezdomovci vedle toho chrápali v trámech. Bylo to trochu příšerné.

V hostincích kolem St. Pantaleonu mluvil po nocích s bagristy a sedláky jako se sobě rovnými.

Mladým intelektuálům z Komunistického svazu vysvětloval, že radioaktivita ze socialistických atomových elektráren je stejně škodlivá jako z kapitalistických.

A německé nacionalisty se pokoušel přesvědčit, že náskok německé atomové technologie se snižuje i vzhledem k ohrožení německých genů radioaktivitou.

Vysokým politikům sotva co sděloval. Věděl, že nebudou rozumět jeho názorům a záměrům.

O turbulentních akcích, při nichž museli zástupci vlády nebo politici opustit pódium, protože nebyli slyšet v pískotu odpůrců atomu, mínil slastně, že je to jediná řeč, které oni rozumí.

Když ho publikum po vyprázdněném pódium 28. října 1976 v lineckém Brucknerově domě schválilo jako předsedu dalšího průběhu akce, provokoval státní moc:

An ein paar so nächtliche Streifzüge erinnere ich mich gut, wo mir Alfred die Bausünden der Stadt vorführte und daneben im Gebälk die Obdachlosen schnarchten. Es war ein wenig unheimlich.

In den Wirtshäusern rund um St. Pantaleon redete er nächtens mit den Baggerfahrern und Bauern wie mit ihresgleichen. Den jungen Intellektuellen vom Kommunistischen Bund machte er klar, dass Radioktivität aus sozialistischen Atomkraftwerken genauso schädlich ist wie aus kapitalistischen.

Die Deutschnationalen versuchte er zu überzeugen, dass der Vorsprung deutscher Atomtechnologie verblasst gegenüber der Gefährdung auch deutscher Gene durch die Radioaktivität.

Zu den hohen Politikern sagte er kaum etwas. Er wusste, sie würden seine An- und Absichten nicht verstehen. Über jene turbulenten Veranstaltungen, bei denen Regierungsvertreter oder Politiker das Podium verlassen mussten, weil sie im Pfeifkonzert der Atomgegner untergingen, meinte er genüsslich, dass das die einzige Sprache wäre, die verstanden würde.

Als ihn das Publikum nach frei gewordenem Podium am 28. Oktober 1976 im Linzer Brucknerhaus zum Vorsitzenden für den weiteren Verlauf der Veranstaltung akklamierte, forderte

„Zde stojím já. Čekám na to, že budu zatčen“, křičel bez potřeby mikrofonu.

Tato provokace mu ovšem nevyšla. Policisté v suterénu v helmách a vyzbrojení štíty a obušky se nepohnuli.

Cítil se, jako kdyby stál zády u zdi a pohlížel na to, co etablovaní a „velká ekonomika“ občanům a přírodě způsobují, jako na nevyhlášenou válku, říkával občas.

Pro něj to byl válečný stav. Ten boj, že trvá věčně. Že tehdy bylo Německo baader-meinhoferovými lidmi udržováno v napětí, kvitoval souhlasným mrknutím, tedy chtěl říci, že si tato vládnoucí vrstva nic jiného nezasloužila.

Navzdory svým strhujícím bojovým tónům často sám pro sebe litoval, že je váhavý a zbabělý a v rozhodujícím momentu selhává.

Uměl se také přiznat ke svým slabostem. Proč by neměl jednou také velký duch kapitulovat před vlastní odvahou?

Tento bojovný a nepohodlný lékař měl také vlídné, opatrné a humorné stránky.

er die Staatsgewalt heraus: „Hier stehe ich. Ich warte darauf, dass ich verhaftet werde“, rief er ohne Mikrofonunterstützung.

Diese Provokation ging ihm allerdings nicht auf. Die behelmten und mit Schild und Schlagstöcken ausgerüsteten Polizisten im Untergeschoß rührten sich nicht.

Er fühle sich wie mit dem Rücken zur Wand stehend und betrachte das, was die Etablierten und die „Wirtschaft“ den Bürgern und der Natur antäten als einen unerklärten Krieg, sagte er manchmal. Für ihn war Kriegszustand.

Der Kampf dauere ewig. Dass Deutschland damals von den Baader-Meinhof-Leuten in Atem gehalten wurde, quittierte er mit einem beifälligen Augenzwinkern, als wollte er sagen, diese Führungsschicht hat sich nichts anderes verdient.

Trotz seiner mitreißend kämpferischen Töne bedauerte er für sich oftmals, dass er unentschlossen und feige sei und im entscheidenden Moment versage.

Er konnte sich auch Schwächen eingestehen. Warum soll nicht auch einmal ein großer Geist vor der eigenen Courage kapitulieren müssen?

Dieser kämpferische und unbequeme Arzt hatte auch sanfte, behutsame und humorvolle Seiten.

Miloval svou zahradu, ačkoliv ji označoval jako „velkého tyrana“.

Vánočního kapra držel celé dny ve vaně, aby mu potom stejně znova daroval svobodu v rybníku.

Po schůzích v útulném prostředí – také k tomu docházelo – nebo při společných jízdách na demonstrace nebo jednání byl fascinujícím vypravěčem a sarkastou.

Jeho příběhy byly plné životní moudrosti a skrytého humoru. Ještě dnes lituji, že jsem si nic nenahrával.

Malování bylo koníčkem jeho mladých let, lidové umění ho zcela nadchlo a kvůli svým fundovaným kunsthistorickým znalostem oceňoval každý stavební prvek.

Všude na našich cestách znal skryté klenoty. Lhostejno, zda to bylo v Salcburku, Vídni, Bregenzu nebo v Basileji, otevřel cíleně nějaké zádumčivé dveře a my stáli v jakémisi nádherném renesančním dvoře, gotické klenbě nebo zakleté zahradě.

A když jsme byli osloveni jako nevítaní hosté, sepnul ruce, přičemž se dotýkaly konečky prstů, a devótním gestem a několika slovy, která prozradila kompetenci, zájem a smysl pro estetiku, vždy dosáhl toho, že jsme

Er liebte seinen Garten, obwohl er ihn als „einen großen Tyrannen“ bezeichnete.

Den Weihnachtskarpfen hielt er tagelang in einer Badewanne, um ihm dann doch wieder im Teich die Freiheit zu schenken. Nach den Sitzungen in einer gemütlichen Runde – auch das gab es – oder auf den vielen gemeinsamen Fahrten zu Demonstrationen oder Besprechungen war er ein faszinierender Erzähler und sarkastischer Formulierer. Seine Erzählungen steckten voll Lebensweisheit und hintergründigem Humor. Ich bedauere es heute noch, dass ich nichts aufgezeichnet habe.

Die Malerei war in seinen jungen Jahren sein Steckenpferd, Volkskunst begeisterte ihn völlig und wegen seines fundierten kunstgeschichtlichen Wissens schätzte er jede Bausubstanz. Überall auf unseren Reisen wusste er versteckte Kleinodien. Egal ob in Salzburg, Wien Bregenz oder Basel, er machte zielgerichtet eine verträumte Tür auf und wir standen in einem prächtigen Renaissancehof, einem gotischen Gewölbe oder in einem verwunschenen Garten. Und wenn wir als ungebetene Gäste angesprochen wurden, faltete er die Hände, wobei sich die Fingerspitzen berührten und mit einer devoten Geste und wenigen Worten, die Kompetenz,

se směli podívat.

Tímto způsobem přesvědčil také jednoho bratra benediktina u Sv. Petra v Salzburgu, který nás proti všem předpisům pustil do uzavřeného prostoru křížové chodby. Nezapomenutelnou mi zůstane také společná návštěva v muzeu folkloristiky v Innsbrucku. Člověk, kultura a příroda pro něj byly jednotou ukovanou v nezlomnou osudovou pospolitost.

Po lidovém hlasování o Zwentendorfu se dr. Tisserand z protiatomového hnutí, kterému se po dobu 5 let věnoval dnem i nocí, opět stáhl.

Jako by to bylo samozřejmé, přenechal veslo u spolku ochrany přírody a organizací protiatomového hnutí mladé generaci.

Ovšem u ekologických protestů a při demonstracích byl stále vidět a bylo snadné ho nalézt.

V Hainburgu (v roce 1984) si ještě myslel, že musí zachránit demokracii. Jako 72-letý spal ve slámě.

„Lidé, kteří předbíhají svůj čas, na něj musí čekat na nepohodlných lůžkách“, stálo na jednom mostním pilíři.

Interesse und Sinn für Ästhetik verrieten, erreichte er immer, dass wir schauen durften.

Auf diese Weise überzeugte er auch einen Benediktinerbruder zu St. Peter in Salzburg, der uns gegen jede Vorschrift in den Klausurbereich des Kreuzganges einließ. Unvergessen wird mir auch der Besuch mit ihm im Volkskundemuseum in Innsbruck bleiben. Mensch, Kultur und Natur waren für ihn eine zu einer unverbrüchlichen

Schicksalsgemeinschaft
zusammengeschmiedete Einheit.

Nach der Volksabstimmung über Zwentendorf hat sich Dr. Tisserand aus der Anti-Atom-Bewegung, der er sich 5 Jahre lang Tag und Nacht gewidmet hat, wieder zurückgenommen. Wie selbstverständlich hat er das Ruder beim Naturschutzbund und den Atomgegnerorganisationen der jungen Generation überlassen. Freilich, an den ökologischen Brennpunkten und Demonstrationen war er immer wieder zu sehen und zu finden.

In Hainburg (1984) glaubte er noch die Demokratie retten zu müssen. Als 72-Jähriger schlief er im Stroh.

„Leute, die ihrer Zeit voraus sind, müssen in unbequemen Lagern auf sie warten“, stand auf einem Brückenpfeiler.

Referendum Konrada Lorenze v roce 1985 (ochrana přírody kolem Dunaje v Hainburgu, pozn. B.R.) a fázi zakládání Zelených ještě aktivně doprovázel.

U Černobyli (1986) a Wackersdorfu (1985-1989) bylo jeho vnímání již trochu zakalené. Jako lékař věděl o své nemoci. „Mně nemůže nikdo pomoci“, diagnostikoval.

Naposledy jsem ho doprovázel v červnu 1988 do Vídně na oslavu narozenin Univ.-Prof. Dr. Alexandra Tollmanna.

Tvrdošijný muž silné vůle se stal opět dítětem.

Dr. Alfred Tisserand zemřel v čase slunovratu dne 21. června 1989. Byla to pro nás velká ztráta. Ještě během svého života zdůrazňoval občas vrchní úředník kultury v Linci, Univ.-Prof. Dr. Wilhelm Rausch:

„Linečtí by měli být Tisserandovi vděční a postavit mu pomník.“

Myslím, že politici města Linec jsou dnes od toho právě tak vzdáleni jako tehdy.

Autor:
Friedrich Witzany, Dipl. -Ing.

Das Konrad-Lorenz-Volksbegehren 1985 (Naturschutz an der Donau bei Hainburg, Anm.B.R.) und die Gründungsphase der Grünen hat er noch aktiv begleitet.

Bei Tschernobyl (1986) und Wackersdorf (1985-1989) war seine Wahrnehmung schon ein wenig getrübt. Als Arzt wusste er um seine Krankheit. „Mir kann niemand helfen“, diagnostizierte er. Letztmals habe ich ihn im Juni 1988 zur Geburtstagsfeier von Univ.-Prof. Dr. Alexander Tollmann in den Wiener Raum begleitet.

Der unbeugsame und willensstarke Mann war wieder zum Kind geworden.

Dr. Alfred Tisserand starb zur Sonnenwende am 21. Juni 1989. Es war für uns ein großer Verlust. Noch zu seinen Lebzeiten betonte der oberste Kulturbeamte der Stadt Linz, Univ.-Prof. Dr. Wilhelm Rausch des Öfteren: „Die Linzer müssten dem Tisserand dankbar sein und ihm ein Denkmal setzen.“

Ich glaube, die Linzer Stadtpolitiker sind heute genauso weit davon entfernt wie damals.

Autor:
Friedrich Witzany, Dipl. Ing.

Narozen v roce 1940 na Šumavě, přesně v Bělé (Ziernetschlag) u Malont (Meinetschlag). V roce 1946 odsun a útěk rodiny do Rakouska. Po maturitě v Linci studium kulturní techniky na Zemědělské univerzitě ve Vídni. Po několika letech ve stavebnictví začal působit na Agrárním úřadě Horního Rakouska v oborech scelování pozemků, tvorby krajiny, územního plánování, ochrany přírody a horských pastvin.

Od roku 1973 neplacená práce v rámci angažovanosti proti atomové energii a jiných projektů škodících životnímu prostředí. V letech 1976-1983 předseda zemské skupiny Rakouského spolku na ochranu přírody, spoluzakladatel Strany Zelených. Do roku 2004 intenzivní činnost v protiatomovém hnutí.

*Překlad do češtiny:
Hana Jílková*

*Úprava:
Helga Grimmová, Bernhard Riepl*

Geboren im Böhmerwald, exakter in Ziernetschlag (Bělá) bei Meinetschlag (Malonty). 1946 Vertreibung und Flucht der Familie nach Österreich. Nach der Matura in Linz Studium der Kulturtechnik an der Universität für Bodenkultur in Wien. Nach wenigen Jahren n der Bauwirtschaft Wechsel zur Agrarbehörde Oberösterreich mit den Sachgebieten Grundzusammenlegung, Landschaftsgestaltung, Raumordnung, Naturschutz und Almen. Ab 1973 ehrenamtliches Engagement gegen Atomkraft und andere Umwelt zerstörende Projekte. 1976-1983 Obmann der Landesgruppe Oberösterreich des Österreichischen Naturschutzbundes. Mitbegründer der „Grünen“. Bis 2004 intensiv in der Anti-Atom-Bewegung tätig.